

To sovražstvo je toraj v judovski postavi posvečeno. Naravski je, da se mora delotvorno očitati, tako do Nejudov sploh, do kristjanov še posebej.

3. Judovski črt se kaže do Nejudov, izlasti do kristjanov 1.) v lihvarstvu. Judovska vera Judu lihvarstva ne le dovoljuje, ampak tudi priporoča (Bava 70. 2.) ker jim ono tekne v preživek, in ker jim je odškodnina za davke, ker jim jih nalagajo kristjani. Veliki judovski učenjak Maimonides gre še dalje; on nalaga lihvarstvo, izvrševano na Nejudih, naravnost ko zapoved (Sepher mitzwoth 73. col. 4.) Da tudi današnjim Judom ta nauk ni prešel iz spomina in vaje, se vidi iz tega, da ga bero še dnes vsako leto o binkoštih v „izvodu zapovedi“. Lihvarstvo je posebna vrsta goljufije. Talmud tudi 2) goljufijo brani, izgovarja, hvali. („Jeli poštenemu človeku dovoljeno goljufati? — Gotovo; z nedolžnimi bodi nedolžen, z napačnimi pa napačen“. Bava bathra 1. 21. 1.) Talmud povzdiguje 3.) nezvestobo, hinavstvo, (Avoda Z. 28. 1.), 4) umovna pridrževanja, ako se more davka odtegniti. (Neparim 62. 1.)

(Konec sledi).

Novice.

Deželni zbor kranjski.

VIII. seja dne 8. februarja.

Baron Schwegel v imenu fin. odseka poroča o brezobrestnem posojilu za obnovitev vinogradov ter predlaga:

V ta namen se dovoli 50.000 gld.; od te svote se 30.000 gld. postavi v prihodnji proračun med redne troške, ostalih 20.000 goldinarjev naj se pokrije iz blagajničnih preostankov. — Ob enem se deželni odbor naroča, da potom deželna vlada od poljedelskega ministerstva izposluje državno brezobrestno posojilo v isti visokosti.

Posl. Luckmann izraža željo, naj bi se ta denar tudi skrbno uporabljal po gotovem kulturnem načrtu; deželni odbor pa naj bi skrbel za zadostno število ameriških podlag. V ta namen naj bi se dajale podpore umnim vlnorejem za napravo matičnjakov ter določila drimerna cena cepljenkam, kakor se godi na Ogerskem.

Deželni predsednik odgovarja, da se posojila vestno razdeljujejo pod nadzorstvom državnega tehniškega voditelja. Nikakor pa ne more zagovarjati zahteve, da bi država ali dežela podpirala zasebne trtnice.

Predlogi finančnega odseka obvljajo.

Nadalje se je deželni odbor pooblastil, da sme v l. 1899 onim okr. cestnim odborom, ki bi z 20% priklado ne mogli pokriti svojih potrebščin, dovoliti višje priklade.

Posl. dr. Tavčar v imenu upravnega odseka poroča o predlogu glede zavarovanja življenja in starostnih rent. Zbornica soglasno sprejme naslednje predloge:

1. Deželni zbor vzdržuje svoj sklep, s kojim se je načeloma izrekel za ustanovitev starostne zavarovalnice kot deželnega zavoda, ter izreka nadalje, da je pripravljen k temeljnemu zakladu ob svojem času privoliti donesek v najvišjem znesku 50.000 gld. iz deželnih sredstev, ki naj se pa izplača še-le tedaj, kadar bode ustanovitev zavoda v vsakem oziru zagotovljena.

2. Deželni zbor z radostjo pritrjuje, da naj se svoj čas ustanovljeni zavod — ako se bode dobilo Najvišje privoljenje, imenuje „Frana Josipa I. deželni zavarovalni zavod“.

3. Deželni zbor naroča deželnemu odboru, da naj preiskave nadaljuje, in da naj pred vsem z vpoštevanjem deželnih razmer dožene, je li mogoče, da se s temeljnim fondom 50.000 gld. sploh da vspesno ustanoviti tak zavod, da dalje v ta namen začuje strokovnjake, ki naj o celi stvari z zavarovalno-tehničnega in posebno tudi s zavarovalno-matematičnega stališča izrečejo sodbo o tem, je li, če se vzame za podlago temeljni fond 50.000 gld., pričakovati vspesnega razvitka nameravanega zavoda.

4. Deželnemu odboru se dalje naroča, da se pri svojih preiskavah z večjo pozornostjo, kakor se je to do sedaj zgodilo, ozira tudi na upravno vprašanje in na troške začasnega prevzeta administracije, ki bi iz tega deželi narasli; priporoča se torej, da odpošlje deželni odbor uradnika iz deželnega knjigovodstva v Prago, kjer naj se pouči o administraciji Fran Jožefovega zavarovalnega zavoda, in posebno o tem, koliko knjig se vodi, koliko je osebja, ki se peča s poslom omenjenega zavarovalnega zavoda itd.

5. Deželnemu odboru se končno naroča, da poizve v ti zadevi mnenje zavarovalno-tehniškega urada v c. kr. ministerstvu za notranje stvari, in da pri visoki vladi povpraša, ali je upati, da bodo davčni uradi pri nameravanem deželnem zavodu v kakem oziru sodelovali.

6. Za nadaljne poizvedbe, o kojih vspesih imel bode deželni odbor v bodočem zasedanji poročati, dovoli se mu kredita do 1000 gld.

Posl. Modic poroča o prošnji vasi Landol za izločitev iz davčnega in sodnega okraja v Senožečah ter združitev z onim v Postojini ter v imenu upravnega odseka nasvetuje, naj se prošnja odstopi deželnemu odboru z naročilom, da preišče razmere in na podlagi svojih poizvedb v prihodnjem zasedanju stavi primerne predloge.

Konečno posl. Lenarčič poroča o prošnjah vasij Landol, Šmihel, Stranje in Razdrto, Ubeljsko za izločitev iz občine Hrenovice ter ustanovitev samostojnih občin. Vse prošnje se izroče deželnemu odboru, da poizve mnenje merodajnih faktorjev.

IX. seja dne 11. febr.

Začetkom seje je posl. dr. Majaron s tovariši stavil samostalni predlog, naj se volilna pravica v obč. zastop. ljublj. razširi na vse one, ki plačujejo sploh kaj direktne davka, pa doslej niso imeli volilne pravice.

Dr. Majaron je utemeljeval predlog glede ustanovitve slovenskega vseučilišča z bogoslovno, pravoslovno in modroslovno fakulteto. V obširnem in temeljitem govoru je predlagatelj pojasnil to opravičeno zahtevo slovenskega naroda, za katero se je narod oglasil že pred 50 leti, a je bil ves ta čas njegov klic po vseučilišču brezuspešen. Osnoval naj bi se tak zavod, na katerem bi se v Ljubljani kakor v središču zbiralo dijaštvo vseh avstrijskih južnih dežel.

Posl. bar. Schwegel je stavil dodatni predlog, naj se pretresa vprašanje ustanovitve vseučilišča v Ljubljani, na katerem se je poleg predavanja v nemškem jeziku pri posameznih strokah primerno ozirati tudi na drugi deželni jezik južnih kronovin.

Kmetijski podružnici v Senožečah se dovoli 100 gld. podpore in obljubi še jednako podporo, katero naj izplača deželni odbor, ko bo podružnica kupila potrebni svet za drevesnico.

O poročilu deželnega odbora glede deželnega muzeja poroča posl. Loy; poročilo se vzame na znanje.

Posl. Murnik poroča o prošnjah vasi Ostrožno Brdo za podporo v svrhu preložitve občinske poti in županstva v Vel. Poljanah za podporo ubogi Frančiški Pengal.

Obe prošnji se izročita deželnemu odboru v primerno rešitev.

Posl. dr. Žitnik poroča o prošnji občin komendske župnije, da se zgradi stanovanje za zdravnika, prirede stanovanja za navadne bolnike ter služba zdravnikova razpiše in predlaga, naj se naroča dež. odboru, ako mogoče, da že letos izvrši sklep dež. zbora v X. seji dne 5. febr. 1895 ali pa vsaj v prihodnjem zasedanju stavi konkretne predloge.

Posl. Kajdiž predlaga, naj se iz predloga fin. odseka „ako je mogoče“ izpusti ter že letos izvrše sklepi dežel. zbora iz leta 1895. Ta predlog je obveljal.

Posl. dr. Žitnik dalje poroča o dovršitvi zgradbe dež. bolnice in troških do konca l. 1897. Dela v bolnici, ograja okrog posestva in vrt vi so dovršeni, kolavdacija vsega dela se vrši in bode v kratkem dovršena. Do konca minolega leta se je na račun dovoljenega kredita izplačalo 684.928 gld. 20 $\frac{1}{2}$ kr. tako da preostaja kredita še 12.441 gld. 79 $\frac{1}{2}$ kr. s prispevkom hiralnice in prisilne delavnice pa okoli 17.740 gl. Glede kurjave se kažejo še vedno neprilichnosti; glavno pozornost pa je treba obračati na manjšo porabo premoga v zavodu. Vršba vseh inštalacij je v rokah enega mašinista, kateremu sta prideljena dva kurjača in dva pomagaja. Mašinst je sicer jako spreten, vendar je z delom tako obložen, da mu za regulacije kurjenja in za nadrobno proučevanje naprave ne preostaja prav nič ali vsaj jako malo časa. Koristno bi torej bilo, da bi se imenoval še jeden mašinst, vsaj za zimski čas, da bi nepretrgano in natančno nadzoroval vse naprave ter odstranil nedostatke. Potrata premoga bi se mogla preprečiti, ko bi se strežbenemu osebju: mašinstu in kurjačem dovoljevale premije. Za kurjavo v operacijski dvorani, porodniški sobi in v infekcijski bolnici naj bi se vpeljale plinove peči, s katerimi bi se segrevala tudi voda, katere se sedaj mnogo potratiti. Istotako bi se moglo precej prihraniti pri svečavi. Z ozirom na vse to predlaga fin. odsek:

I. Poročilo dež. odbora o dovršitvi zgradbe dež. bolnice in o stavbnih troških do konca leta 1897. se vzame na znanje.

II. Deželni odbor se pooblašča, oziroma naroča se mu:

a) da vse tehniške instalacije v deželni bolnici natančno pregledati dá po enem, eventualno več strokovnjakih, ter se mu v to svrhu dá na razpolago najvišji znesek 800 gld. iz deželnega zaklada:

b) da pazniškemu osebju na primeren način zagotovi premije od prihranitve premoga;

c) da poizveduje glede stroškov in primernosti vpeljave plina v zavod za ogrevanje vode v smislu podanega poročila ter, če bo uspeh ugoden, izvrši dotične naprave, v katerem slučaju se iz deželnega zaklada dovoli znesek 1000 gld.

d) da popolni razsvetljava v kolikor je primerno in treba, za kar se iz dež. zaklada dovoli najvišji znesek 300 gld.

III. Dež. odboru se naroča, da o vseh preiskavah, poskusih in mogočih napravah v prihodnjem zasedanju poroča.

Posl. Jelovšek poroča o poročilu glede občinskih rečij ter navaja razne nedostatke pri občinski npravi. Da se ta uprava uredi v korist občinam, naj dež. odbor strogo nadzoroval občinske računске zaključke in proračune ter naj se morda v ta namen določi poseben deželni uradnik, ki naj bi pri županstvih pregledaval račune. Ta predlog obvelja.

V imeru upravnega odseka poroča dr. Tavčar o pripravah za deželne zavarovalnice proti požaru, toči in živin-skim boleznim.

Po daljši spravi je dež. zbor vsprejel predlog, naj dež. odbor še letos skliče enketo veščakov, da se o stvari posvetuje in stavi primerne predloge. Glede zavarovanja živine pa naj se počaka, da bode vlada dognala svoje študije in načrte zakonov, po katerih bodo mogle posamezne dežele samostojno urediti zavarovanje.

Nadalje so se s priporočilom izročile dež. odboru prošnje mlekarske zadruga v Košani, županstva v Slavini za drug vodnjak v Orehku, zupanstva v Strugah za odvajanje vode in županstvn v Preserju za ljudsko šolo v Rakitni.

† Viktor Globočnik.

Po kratki a mučni bolezni umrl je dne 4 t m. c. kr. notar Viktor Globočnik, deželni poslanec za mesti Kranj in Škofjaloka. Pokojnik se je rodil l. 1851. v Tržiču, študiral je v Ljubljani in na Dunaji in služboval potem nekaj časa pri sodišči. Takrat je preuzročil, da državno pravdnštvo ni konfiskovalo Jurčičevega „Tugomera“. Ko sodni pristav je po sedemletnem službovanju izstopil iz državne službe in prestopil k notarijatu. V Kranju je užival najsplošneje simpatije. Bil je obč. svetnik, predsednik mestne hranilnice in člen krajnega šolskega sveta, pri zadnjih deželnozborskih volitvah pa sta ga poslali mesti Kranj in Škofja Loka v dež. zbor. Pokojnik je bil značajan in jako delaven rodoljub. Nagrobni govor je govoril dež. odbornik dr. Tavčar. Pogrebã so se mej drugimi udeležili gg. dež. glavar Detela, dež. glavarja namestnik baron Lichtenberg, kot zastopnik kluba veleposestnikov, dež. odborniki ces. svet. Murnik, Povše in dr. Tavčar; okr. glavar dr. Gstettenhofer, kot namestnik dež. predsednika; drž. poslanci dr. Ferjančič, Kušar in Pogačnik; deželni poslanci gg.: župan Hribar, Jelovšek, Lenarčič, dr. Majaron, predsednik trgovske in obrtne zbornice Perdan, podpredsednik trgovske in obrtne zbornice Klein; predsednik notarske zbornice g. Gogola z notarji: gg. Komotar, Plantan, Rahne, dr. Šmidinger; župan Kranjski g. Šavnik z obč. svetniki; sodna svetnika Polec in dr. Pekolj z mnogimi sodnimi uradniki; gimnazijski ravnatelj Hubad s profesorji kranjske gimnazije; okr. šolski nadzornik Žumer z mnogimi učitelji iz raznih krajev; dalje zastopniki „Slov. učiteljskega društva v Ljubljani“, zastopniki akad. društev „Slovenija“, „Triglav“ in „Sava“, deputacije škofje-loške in Ljubljanskega „Sokola“ z zastave, deputacije raznih društev iz drugih kranjskih krajev, domača društva s zastavami, šolska mladina, in jako mnogo pokojnikovih osebnih prijateljev. — Bodi blagemu rodoljubu časten spomin!

— Osebne vesti. Dež. odbornik ces. svetnik Ivan Murnik je zopet imenovan članom osrednje komisije za obrtni pouk in sicer za prihodnjo funkcijsko d bo to je do konca leta 1901. — Mestnim tržnim komisarjem v Ljubljani je imenovan živinozdravnik Hugon Turk v Kočevju. — Za praktikanta pri ljubljanskem magistratu so imenovani Alber Sežun, Danilo Šaplja in Ivan Završan. Okrajni komisar v Litiji Štefan Lapajne je imenovan višjim komisarjem. — Vseučiliški profesor v Gradci dr. Grngorij Krek je imenovan častnim članom češke akademije znanosti.

— Odlikovanje. Orožniškemu četovodji Tomažu Tobingerju je cesar podelil srebrni zaslužni križec s krono.

— Prvo ljubljansko delavsko konsumno društvo je imele one 27. m. m. svoj občni zbor. Društvo je imele 1897. l. 280 članov, z uplačenimi deleži v znesku 3856 gld. 55 kr. V minolem letu je drustvu na novo pristopilo 44 članov, izobčenih pa je bilo 52 članov. Prometa je imela zadržuga 42980 gld. 57 kr., dividende je razdelilo mej zadružnike 5 $\frac{1}{2}$ %, skupa. 270 gld. 75 kr. Prvi, sedaj živečih nacionalnih ekonomov pobijajo izalachevanje dividend pri konsumnih društvih.

— Za Mohorjevo družbo. Kdor misli pristopiti družbi sv. Mohorja, naj se čim prej oglasi, ker je zdaj zadnji čas za to. Tudi sedanji udje se opozarjajo, naj se oglase kakor kmalu mogoče.